

Jens Lapidus

Bloedlink

A.W. Bruna Uitgevers B.V., Utrecht

1

De smaak van metaal in zijn bek klopte niet. Zoals wanneer je je tanden hebt gepoetst en per ongeluk sinaasappelsap drinkt. Volslagen verwarring. Maar nu – eigenlijk – klopte het wel. Vermengd met schrik. Paniek. Doodsangst.

Een bosje. Mahmud op zijn knieën in het gras met zijn handen op zijn hoofd als zo'n fokking Vietcongnees in een oorlogsfilm. De grond nat, het vocht drong door zijn spijkerbroek heen. Negen uur misschien. De lucht was nog licht.

Om hem heen stonden vijf kills. Allemaal van het model levensgevaarlijk. Jongens die nergens voor terugdeinsden. Die hadden gezworen hun *gang* altijd te dekken. Die gangstertjes als Mahmud opraten bij het ontbijt. Elke dag.

Chara.

Kou in de lucht midden in de zomer. Toch rook hij zweet op zijn huid. Hoe was hij in deze kankerzooi terechtgekomen? Hij zou er toch op los leven? Eindelijk uit de bak – zo vrij als een vogel. Klaar om Zweden bij de kloten te grijpen en om te draaien. Toen kwam dit. Zou game over kunnen zijn. Nu echt. De hele-fucking-boel.

De revolver knarste tegen zijn tanden. Echode in zijn kop. Flashende lichtflitsen voor zijn ogen. Beelden van zijn leven. Herinneringen aan maatschappelijke zeikwijven, pseudobegrijpende sociaal werkers, verholen racistische klassenleraren. Per-Olov, zijn meester in de bovenbouw: 'Mahmud, zo doen we dat niet in Zweden, begrijp je dat?' En Mahmuds antwoord – in een andere situatie had hij gegrijnsd bij de herinnering: 'Lik m'n reet, zo doen we het in Alby.' Meer filmfragmenten: betonsmerissen die geen flikker begrepen van wat de gestoorde staatsopvoeding van het witte Zweden deed met gozers als hij. Papa's betraande ogen op mama's begrafenis. Al het geouwehoer met de kills op de sportschool. De eerste keer dat ie hem erin mocht hangen. Perfecte treffers met waterballonnen vanaf het balkon op hondenbaasjes beneden. Jatwerk in de stad. De kantine in de bak. Hij: een echte buitenwijker uit de programmatisch geplande flats, op weg naar boven als een gangster-de-luxe. Nu ineens op weg naar beneden. Weg.

Ondanks de blaffer in zijn bek probeerde hij de geloofsbelijdenis te fluisteren:

‘Asjhadoe anna la ilaaha ill-Allah.’

De vent die de pipa in zijn mond duwde, keek op hem neer.

‘Zei je wat?’

Mahmud durfde zijn hoofd niet te bewegen. Loerde naar boven. Kon natuurlijk niks zeggen. Was die vent dom of zo? Hun blikken kruisten elkaar. De gast leek het nog steeds niet te snappen. Mahmud kende hem wel. Daniel: bezig iemand te worden, maar nog niet een van de grote mannen. Vet 18-karaats gouden kruis om zijn nek – typisch Syrisch. Op dit moment was hij misschien de baas. Maar als zijn hersens van coke waren geweest, zou de opbrengst nauwelijks genoeg zijn geweest voor een pennywafel.

Uiteindelijk: Daniel begreep de situatie. Haalde de revolver eruit. Herhaalde: ‘Had je wat?’

‘Nee. Laat me gewoon gaan. Ik regel wat ik jullie schuldig ben. Ik zweer het. Kom op nou.’

‘Bek houden. Denk je dat je me af kunt leiden? Je wacht maar tot Gürhan wil praten.’

Weer die blaffer in zijn mond. Mahmud hield zich stil. Durfde niet eens aan de geloofsbelijdenis te denken. Hoewel hij niet gelovig was, wist hij dat hij dat wel zou moeten doen.

Bonkende gedachte: was het nu afgelopen met hem?

Het leek alsof het bos om ze heen draaide.

Hij probeerde niet te hyperventileren.

Fuck.

Fuck, fuck, fuck.

Een kwartier later. Daniel werd het zat. Bewoog onrustig, zag er ongeconcentreerd uit. De pipa knarste erger dan de ouwe metrowagens. Het gevoel alsof hij een honkbalknuppel in zijn bek had.

‘Jij denkt zeker dat je alles kunt flikken, hè?’

Mahmud kon niets zeggen.

‘Dacht je dat je van ons kon nakken of zo?’

Mahmud probeerde nee te zeggen. Het geluid kwam vanuit diep in zijn keel. Onduidelijk of Daniel het snapte.

De gozer zei: ‘Niemand nakt van ons. Dat is duidelijk.’

De kills verderop leken door te krijgen dat er geluld werd. Kwamen dichterbij. Vier stuks. Gürhan, de legendarische, levensgevaarlijke dealerconing. Tatoeages tot in zijn nek: ACAB en een marihuanablad. Op zijn ene onderarm: de Syrische adelaar met gespreide vleugels. Op zijn andere arm in zwarte gotische letters: BORN TO BE HATED. Vicepresident van de gang met dezelfde naam. De snelst opkomende liga van Stockholm-Zuid. Een van de gevaarlijkste mensen die Mahmud kende. Mythisch, explosief, gestoord. In Mahmuds wereld: hoe gestoorder, hoe meer macht.

De drie andere kerels had Mahmud nooit eerder gezien, maar ze droegen allemaal dezelfde tatoeage als Gürhan: BORN TO BE HATED.

Gürhan gebaarde naar Daniel: haal die pipa eruit. De vicepresident pakte hem zelf, richtte hem op Mahmud. Een halve meter van hem af. ‘Luister goed. Het is heel simpel. Jij zorgt voor onze poet en houdt op met dat gezeik. Als jij niet vals was gaan spelen, hadden we dit niet hoeven doen. Capish?’

Mahmuds mond was droog. Hij probeerde te praten. Staarde Gürhan aan. ‘Ik betaal. Sorry voor het gedoe. Het was allemaal mijn fout.’ Hoorde de trilling in zijn eigen stem.

Gürhans antwoord: een vette oplawaai met de rug van zijn hand. Knal in zijn kop als een schot. Maar het was geen schot – duizend keer beter dan een schot. Toch: als Gürhan flipte was het echt afgelopen.

De nekspielen van de man rekten de gelobde structuur van het marihuana-blad op zijn huid uit. Hun blikken ontmoetten elkaar. Bleven hangen. Lang. Gürhan: enorm breed – breder dan Mahmud. En Mahmud was verre van mager. Gürhan: beruchte agressiviteitsbandiet, geweldsliefdesprofeet, gangster-atleet. Gürhan: meer littekens in zijn wenkbrauwen dan Mike Tyson. Mahmud dacht: als je iemands ziel in zijn ogen kan zien, dan heeft Gürhan er geen.

Het was stom geweest überhaupt iets te zeggen. Hij had zijn blik neer moeten slaan. Moeten buigen voor de vicepresident.

Gürhan brulde: ‘Fokking eikel. Eerst verneuk je de hele zooi en beland je in de lik. Dan neemt de skotie de partij in beslag. We hebben het vonnis gelezen, weet je. We weten dat er meer dan tienduizend ampullen misten in de beslaglegging. Dat betekent dat je van ons hebt gejat. En nu, een halfjaar later, begin je moeilijk te doen als we de poet die je ons schuldig bent terug willen hebben. Probeer je de harde jongen uit te hangen alleen omdat je in de bak hebt gezeten? Je hebt godverdomme drieduizend pakken Winstrol van ons gejat. Van ons wordt niet gepikt. Heb je dat nou nog niet begrepen?’

Mahmud in paniek. Wist niet wat hij moest zeggen.

Zacht: ‘Het spijt me. Alsjeblieft. Het spijt me. Ik zal betalen.’

Gürhan aapte hem na met verdraaide stem. “Het spijt me. Het spijt me.” Doe niet zo *gaylish*. Denk je dat dat helpt? Waarom begon je met dat gezeik?’

Gürhan nam de revolver in beide handen. Klapte de loop open. De patronen vielen een voor een in zijn linkerhand. Mahmud merkte dat hij ontspande. Ze konden hem afranselen. Hem tot bloedens toe slaan. Maar zonder blaffer – dan waren ze niet van plan hem de pijp uit te jagen.

Een van de andere gasten draaide zich om naar Gürhan. Zei kort iets in het Turks. Mahmud begreep het niet: was dat de manier van die gast om een bevel te geven of zijn waardering uit te drukken?

Gürhan knikte. Richtte de pipa weer op Mahmud. ‘Oké. Het zit zo. Er zit nog één kogel in het magazijn. Ik ben aardig voor je. Normaal gesproken zou ik je meteen afgeknald hebben. Je weet toch, we kunnen van die sukkels als

jij niet tolereren. Losers die meteen stennis beginnen te schoppen zodra er iets misloopt. Je bent ons vet veel schuldig. Maar ik ben vanavond in een goed humeur. Ik draai dit rond en als je geluk hebt, is dat het lot. Dan laten we je gaan.’

Gürhan hield het magazijn omhoog tegen de avondlucht. Duidelijk zichtbaar: vijf lege gaten en één met een kogel erin. Hij draaide het magazijn rond. Het geluid klonk als de roterende schijf van een roulettetafel. Hij grijsde breed. Richtte op Mahmuds slaap. Een tik toen de haan werd gespannen. Mahmud sloot zijn ogen. Begon de geloofsbelijdenis weer te fluisteren. Daarna raakte hij in paniek. De lichtflitsen voor zijn ogen kwamen terug. Zijn hart bonkte haast oorverdovend hard.

‘Eens kijken of je een geluksgozer bent.’

Een klikgeluid.

Er gebeurde niets.

ER GEBEURDE NIETS.

Hij deed zijn ogen weer open. Gürhan grinnikte. Daniel lachte. De andere jongens schaterden. Mahmud volgde hun blikken. Keek naar beneden.

Zijn knieën waren nat van de vochtige grond. En nog iets: langs de linkerpijp van zijn spijkerbroek. Een lange vlek.

Bulderlach. Hoongelach. Leedvermaak.

Gürhan gaf de pipa terug aan Daniel.

‘De volgende keer bown ik je in je sterretje. Meisje.’

Chaotische gevoelens. Hoop versus vermoedigheid. Vreugde versus haat. Oplichting – tegelijkertijd schaamte. Het ergste was nu voorbij. Hij zou blijven leven.

Met dit.

Doek.

★

Mishandeling van vrouwen

Het aantal gevallen van vrouwenmishandeling waarvan aangifte wordt gedaan bij de politie, is de afgelopen tien jaar met ongeveer 30% gestegen tot 24.100 aangiften per jaar, aldus de statistieken van de Raad voor Misdaadpreventie. Deze toename komt waarschijnlijk ten dele doordat er tegenwoordig vaker dan vroeger aangifte van mishandeling wordt gedaan en ten dele doordat het feitelijke geweld is toegenomen. Tegelijkertijd wordt een groot aantal gevallen van mishandeling niet gemeld. Volgens de schattingen in eerder onderzoek van de RvM wordt in slechts een op de vijf gevallen van mishandeling aangifte gedaan bij de politie.

In circa 72% van de aangiften is de dader een bekende van de vrouw. Vaak hebben de man en de vrouw een relatie of hebben ze een relatie gehad. In 21% van alle gevallen van mishandeling van vrouwen wordt na het politieonderzoek een aannemelijke verdachte gevonden en besluit de officier van justitie een aanklacht in te dienen, de zaak te seponeren (bijvoorbeeld als de verdachte jonger is dan 18 of het misdrijf onbeduidend is) of een schikking te treffen (boete en/of voorwaardelijke veroordeling).

Mishandeling van vrouwen en kinderen is een maatschappelijk probleem dat de afgelopen jaren relatief veel aandacht heeft gekregen. Dit zowel door nieuwe wetgeving (onder andere over bezoekverboden en schending van het recht op lichamelijke integriteit binnen relaties) als door andere maatregelen, bijvoorbeeld de oprichting van het Landelijk Vrouwencentrum en scholingsinitiatieven. Ook de aandacht van afzonderlijke organisaties is aanzienlijk toegenomen. Zo zijn er bijvoorbeeld in ongeveer de helft van de Zweedse gemeenten opvanghuizen voor vrouwen en meisjes opgericht. Ondanks het grote aantal activiteiten blijft het probleem bestaan – elk jaar worden duizenden vrouwen mishandeld en vernederd.

Raad voor Misdaadpreventie

2

Niklas was terug.

Hij woonde bij zijn moeder, Catharina. Probeerde af en toe te slapen, tussen de nachtmerries door – in die wereld: opgejaagd, geteisterd, gestraft. Maar net zo vaak hield hij zelf het wapen vast, of trapte hij weerloze mensen. Precies zoals het daarginds was geweest. In werkelijkheid.

De bank was te kort om op te slapen dus hij had de leren kussens op de vloer gelegd. Zijn voeten staken de kou in, maar dat was oké – beter dan in elkaar geklapt als een Leatherman op een driezitsbank te liggen – al was hij dat soort dingen gewend.

Niklas zag het licht onder de deur. Zijn moeder lag daar waarschijnlijk damesbladen te lezen – zoals ze altijd had gedaan. Biografieën, memoires en romans. Een voortdurende belangstelling voor de mislukkingen van anderen. Ze leefde op nieuws over de waardeloze scheidingen, het alcoholisme en de affaires van tweederangs beroemdheden. Door hun trieste levens voelde ze zich misschien beter. Maar het was één grote leugen. Net als haar eigen leven.

's Ochtends bleef hij liggen. Hoorde hoe ze zich klaarmaakte om naar haar werk te gaan. Dacht aan hoe zijn leven in Zweden zou worden, het leven als burger. Wat zou hij hier eigenlijk gaan doen? Hij wist welk werk geschikt was: bewaker, lijfwacht, soldaat. Dat laatste zou niet gaan. De krijgsmacht zou een man met zijn achtergrond nooit in dienst nemen. Anderzijds: dat was wat hij kon.

Hij bleef zo veel mogelijk thuis. Keek tv en maakte omelet met aardappels en Zweedse faluworst. Echt eten – geen droogvoer, conserven of ravioli uit blik. Het eten in de zandbak had zijn gevoel voor echte worst haast verknald, maar nu kwam het terug. Een enkele keer kwam hij buiten de flat. Om hard te lopen, boodschappen te doen, dingen te regelen. Midden op de dag, weinig mensen buiten – hij rende uitzinnig hard. Wist de gedachten kwijt te raken.

Hij woonde in geleende tijd. Het was niet goed voor zijn moeder om hem bij zich in huis te hebben. Het was niet goed voor hem om bij haar in huis te zitten. Het was niet goed dat ze allebei wisten dat het niet goed was. Hij moest er iets aan doen. Een andere woonplek vinden. *Make a move*. Het moest goed komen.

Hij was immers terug – in het makkelijke, veilige Zweden. Waar alles te regelen valt met een beetje goede wil, doorzettingsvermogen, geld of contacten met de sociaal-democraten. Dat laatste had Niklas niet. Hij had daarentegen zijn wil – harder dan de bepantsering van een M1A2 Abrams pantserwagen. Zijn moeder noemde hem arrogant. Daar zat misschien wel wat in, daarginds was hij in elk geval cocky genoeg om het te rooien met gasten die je te grazen namen voor minder dan een komische verspreking in het Engels. En geld? Hij had geen vermogen om de rest van zijn leven mee voort te kunnen – maar genoeg voor nu.

Hij stond in de keuken na te denken. Het geheim van een goede omelet was hem onder een deksel te bakken. Dan stolde het ei aan de bovenkant sneller en kreeg je geen slijmerig, geleïchtig eiwit bovenop terwijl de onderkant was aangebakken. Hij schepte blokjes aardappel, ui en stukjes worst op het ei. Kaas eroverheen. Wachtte tot die gesmolten was. De geur was geweldig. Zoveel beter dan al die *chow* die hij daar te eten kreeg, zelfs op Thanksgiving.

Zijn gedachten maakten trieste rondjes. Hij was terug – het voelde goed. Maar terug bij wat eigenlijk? Zijn moeder was aanwezig afwezig. Hij wist niet meer wie hij nog kende in Zweden. En hoe ging het eigenlijk met hemzelf? Als hij er nou echt bij stilstond. Verwarring/herkenning/angst. Er was niets veranderd. Behalve hij. En dat maakte hem doodsbang.

De eerste jaren dat hij weg was geweest, was hij elk jaar weleens thuis gekomen, vaak kreeg hij verlof rond kerst of Pasen. Maar nu was het meer dan drie jaar geleden. Irak was te intensief. Je kon niet zomaar naar huis. In die tijd had hij zijn moeder nauwelijks gesproken. Ook niets van zich laten horen aan anderen. Hij was wie hij was. Zonder dat iemand het wist. Maar aan de andere kant – had iemand dat ooit geweten?

De dag ging traag. Hij zat voor de televisie toen ze thuiskwam. Nog steeds vol van de omelet. Keek naar een documentaire over twee jongens die op ski's Antarctica zouden oversteken – het meest zinloze dat hij ooit had gezien. Twee prutsers die probeerden te fake-overleven – er was natuurlijk ook een filmteam mee, dat was duidelijk. Hoe redden die zich dan als het nu zo koud en verschrikkelijk was? Pathetische types die eigenlijk totaal geen verstand van overleven hadden. En nog minder van het leven.

Zijn moeder zag er veel ouder uit dan de laatste keer dat hij thuis was geweest. Afgepeigerd. Moe. Grijs geworden, leek het wel. Hij vroeg zich af hoeveel ze dronk. Hoe vaak ze zich 's nachts ongerust over hem had gemaakt nadat ze het nieuws had gezien. Hoe vaak ze Hem met hoofdletter H had gezien – de man die hun leven had verwoest. De laatste keer dat hij thuis was geweest, had ze beweerd dat ze elkaar niet meer zagen. Niklas geloofde dat ongeveer net zoveel als Muqtada al-Sadr geloofde dat de VS het beste met zijn volk voorhad. Maar nu zou dat allemaal afgelopen zijn.

In zekere zin was ze sterk. Voedde in haar eentje een lastige zoon op. Weigerde hulp vanuit de maatschappij. Weigerde op te geven en net als al haar vriendinnen in de wao te belanden. Ploeterde het leven door. Aan de andere kant had ze Hem in haar leven laten komen. Controle over haar laten krijgen. Haar laten vernederen. Slopen. Hoe konden ze zo verschillend zijn?

Ze zette een tas met eten op de grond. 'Hoi, hallo. Wat heb je vandaag zoal gedaan?'

Hij zag aan haar hoeveel pijn ze had. Dat had hij de eerste dag in Zweden al begrepen – haar rug wou niet meer. Toch bleef ze werken, halve dagen weliswaar, maar toch, waar was dat eigenlijk goed voor? Haar gezicht had nooit echt vreugde uitgestraald. De rimpels tussen haar ogen waren tegenwoordig diep, maar die hadden er altijd al gezeten. Gaven haar een constant zorgelijke uitdrukking. Ze liet haar wenkbrauwen als het ware zakken, trok ze samen, en haar ergste rimpels verdiepten zich haast een centimeter.

Hij bleef naar haar kijken. Roze vest – haar lievelingskleur. Strakke spijkerbroek. Om haar nek een ketting met een gouden hartje. Ze had een coupe soleil. Niklas vroeg zich af of ze dat nog steeds bij Sonja Östergrens Dameskapsalon liet doen. *Some things just never change*, zoals Collin altijd zei.

Eigenlijk was ze de liefste mens die er bestond. Te lief. Het was niet eerlijk.

Catharina. Zijn moeder.

Van wie hij hield.

Die hij tegelijkertijd verachtte.

Daarom – omdat ze zo lief was.

Ze was te zwak.

Dat was niet goed.

Maar ze zouden het nooit over alles kunnen hebben.

Niklas zette de tas met eten in de keuken. Liep de woonkamer weer in.

'Ik ga gauw verhuizen, mama. Ik ga een contract kopen.'

Daar had je die rimpels weer. Als barsten in een weg door de woestijn.

'Maar Niklas, is dat niet illegaal?'

'Nee hoor, dat is het niet. Het is illegaal om huurcontracten te verkopen, maar niet om ze te kopen. Het gaat zeker goed. Ik heb geld en niemand zal me bedonderen. Dat garandeer ik je.'

Catharina mompelde iets ten antwoord. Liep de keuken in. Begon het eten klaar te maken.

De slapeloosheid maakte hem kapot. Zelfs tijdens de ergste nachten daar, als de granaten meer herrie maakten dan wanneer je midden in de woonkamer vuurwerk zou afsteken, sliep hij niet zo belazerd als nu. Oorbeschermers waren dan een zegen. De cd-speler een redding. Nu hielp er niks.

Hij keek naar de streep licht onder de deur van zijn moeder. Om halféén deed ze het licht uit. Om de een of andere reden wist hij nu al dat hij niet zou kunnen

slapen. Draaide zich keer op keer om. Elke keer gleed het laken verder naar de ene kant van de kussens van de bank. Verkreukelde. Verknalde de mogelijkheid om te slapen.

Hij dacht na over zijn aankopen van afgelopen week. Zonder wapen was hij niet veilig. Nu voelde hij zich rustiger. Op dit moment had hij alles geregeld wat hij nodig had. Zijn gedachten stroomden verder. Hij overwoog mogelijkheden voor werk. Hoeveel van zijn cv zou hij laten zien? Hij lachte bijna hardop in het donker: gedetailleerde kennis van meer dan veertig wapentypes werd in Zweden waarschijnlijk niet zo gewaardeerd.

Hij dacht aan Hem. Hij moest weg uit de flat, uit de huurwoning. Het bezorgde hem slechte vibes. Vervelende herinneringen. Gevaarlijke nabijheid.

Niklas was van plan nu volgens zijn eigen filosofie te leven. Een gedachte-tempel waaraan hij de afgelopen jaren zorgvuldig had gebouwd. Ethische regels waren alleen van belang voor jezelf. Als je ze kwijt kon raken, was je vrij. Daarginds in de *sandpit* viel dat soort dingen weg. De moraal kromp er tot een schaaftand die na een paar weken vanzelf verdween. Hij was vrij – vrij om zijn leven aan te pakken zoals het hem het beste uitkwam.

Hij dacht aan de andere mannen. Collin, Alex, de anderen. Ze wisten waar hij het over had. In een oorlog wordt de mens bewust van zichzelf. Jij bent de enige die telt. Regels zijn er voor de anderen.

De volgende dag approachte hij een zwarte makelaar. De stem van die gast klonk louche aan de telefoon. Vast een smerig type. Niklas had het nummer gekregen van een oude klasgenoot, Benjamin.

Eerst moest hij een bericht achterlaten op het antwoordapparaat van die vent. Vier uur later werd hij teruggebeld vanaf een afgeschermd nummer.

‘Hallo, ik ben makelaar. Ik begreep van je bericht dat je graag naar een object zou willen kijken. Klopt dat?’

Niklas dacht: sommige mensen leven goed van de crisissituaties van anderen. Die vent was een rat. Vermeed de woorden flat, contract of zwart – wist dat hij dingen geen dingen moest noemen die tegen hem gebruikt konden worden.

De zwarte makelaar instrueerde hem: ik bel jou, jij belt mij nooit.

Ze spraken af voor de volgende dag.

Hij stapte de McDonald’s binnen. Gruwelijk moe, maar klaar voor de makelaar. De plek zag eruit zoals hij zich hem herinnerde. Ongemakkelijke metalen stoelen, kersenhoutkleurige lambrisering, kunststof vloer. Klassieke McDonald’s-geur: een mengeling van rans en hamburgervlees. Ronald McDonald’s-collectebussen bij de kassa’s, reclame voor een Happy Meal op de papieren placemats op de dienbladen, jonge donzige gastjes en donkere meisjes achter de kassa’s.

Het verschil met de laatste keer dat hij hier at: het gezondheidsfascisme. Miniworteltjes in plaats van patat, volkorenbrood bij de hamburgers in plaats van

traditioneel wit, Caesarsalade in plaats van een extra cheeseburger. Wat deden mensen moeilijk. Als ze niet genoeg bewogen om normaal eten te kunnen verbranden, moesten ze goed nadenken voor ze hier überhaupt naar binnen gingen. Niklas bestelde mineraalwater.

Er kwam een man naar zijn tafeltje. Gekleed in een lange jas die bijna over de grond sleepte, daaronder een grijs pak en een wit overhemd. Geen stropdas. Achterovergekamd haar en lege ogen. Een glimlach zo breed dat zijn hoofd bijna in twee stukken uiteenviel.

Dat moest de makelaar zijn.

De man reikte hem de hand. ‘Hallo, je ritselaar hier.’

Niklas knikte naar hem. Betekenis: jij bent misschien de ritselaar die ik nodig heb – maar dat betekent niet dat ik ga kontlikken.

De makelaar zag er verbaasd uit. Aarzelde een seconde. Ging daarna zitten.

Niklas kwam meteen ter zake: ‘Wat heb je voor me en hoe gaat het in zijn werk?’

De zwarte makelaar boog zich naar hem toe. ‘Nou, je windt er geen doekjes om. Wil je niet iets eten?’

‘Nee, nu niet. Vertel me liever wat je hebt en hoe het in zijn werk gaat.’

‘Zoals je wilt. Ik heb objecten waar je maar wilt. Ik kan iets versieren in Zuid, Noord, op Östermalm, op Kungsholmen. Ik kan zelfs iets versieren op het koninklijke Drottningholm als je zou willen. Maar zo zie je er niet uit.’ De makelaar lachte om zijn eigen grap.

Niklas zei niets.

‘Maar vergeet niet, als je ooit met praatjes aan komt zetten dat we elkaar hier hebben gezien en besproken hebben wat we gaan bespreken, dan is dit nooit gebeurd. Op dit moment zit ik met een paar collega’s te vergaderen, dat je het weet.’

Niklas hoorde noch begreep waar de makelaar het over had.

‘Nou, ik heb me goed ingedekt tegen mensen die gaan lopen klooiën. Dan weet je dat. Doen zich vervelende dingen voor, dan heb ik mensen die getuigen dat ik op dit moment op een andere plaats bezig was met andere dingen.’

‘Oké. Fijn voor je. Maar je hebt geen antwoord gegeven op mijn vraag.’

De vent glimlachte weer. Stak van wal. Praatte snel en onduidelijk. Niklas moest hem meerdere keren vragen het te herhalen. Het zelfverzekerde stijltje van de man paste niet bij zijn manier van praten. Hij vertelde tot in detail over de objecten: in alle wijken van de binnenstad. Samenwerking met huisbazen van luxe appartementen, gezinswoningen, volkshuisvesting. Herenhuizen in de binnenstad, tweekamerappartementen in Södermalm of eenkamerwoningen in de buitenwijken. Volgens hem: betrouwbare, schappelijk geprijsde objecten.

Niklas wist al wat hij wilde hebben. Een tweekamerwoning even buiten de binnenstad. Het liefst in de buurt van zijn moeder.

De makelaar legde de werkwijze uit. De voorbereidingen. Het tijdschema.

Het proces. De vent zag eruit alsof hij het allemaal maar een leuk spelletje vond.

‘Eerst schrijven we je een paar maanden in voor een flat ver weg waar maar een korte wachtlijst voor is. Alles ziet er in de papieren uit zoals het hoort. Dat wordt dan het adres waar je officieel staat ingeschreven en omdat er een korte wachtlijst was voor die flat, vraagt niemand zich af hoe je eraan gekomen bent. Ik onderhoud de contacten met de huurbaas. Na een paar maanden ruilen we deze flat voor de woning waarvoor je het huurrecht gaat kopen. Op die manier is de ruil helemaal clean. Daarna moet degene die zijn contract verkoopt, minstens twee maanden blijven wonen in de woning waarmee we hebben geruild, in jouw fictieve flat dus. Alles draait om geloofwaardigheid in mijn branche, dat begrijp je vast wel.’

Probleem. Het was niet goed genoeg – Niklas moest deze week al een eigen dak boven zijn hoofd hebben. Hij moest weg uit de flat van zijn moeder. Snel.

De makelaar grijsde. ‘Oké, ik geloof dat ik je probleem begrijp. Ben je er uitgezet door je vriendin of zo? Verscheurde kleren? Gecrashte stereo? ’t Is vaak een beetje *high chaparral* als ze boos zijn.’

Niklas liet hem niet los met zijn blik. Staarde twee seconden te lang om het volgens de sociale code uit te kunnen leggen als een grap.

De makelaar begreep het uiteindelijk – dit was niet de situatie om de lolbroek uit te hangen. Hij zei: ‘*Whatever*. Ik kan je toch helpen. We regelen een onderhuurcontract voor de drie maanden die je moet wachten. Is dat oké? Ik kan je volgende week al in een leuk tweekamerflatje van vijftig vierkante meter in Aspudden zetten als je wilt. Maar dat kost natuurlijk wel wat extra. Wat zeg je ervan?’

Hij wilde het nog sneller geregeld hebben. ‘Als ik nog iets meer betaal, is die flat dan sneller te regelen?’

‘Nog sneller? Je komt wel echt op het laatste moment moet ik zeggen. Maar ja hoor, je kunt hem overmorgen al krijgen.’

Niklas glimlachte inwendig. Dat klonk goed. Hij moest weg.

Beter dan verwacht zelfs.

Zo snel kunnen verdwijnen.

3

Zuid had misschien niet de meeste incidentenrapporten per hoofd van de bevolking – maar wel altijd het grootste percentage ernstige incidenten. De binnenstad had er de meeste in absolute getallen, dat wist iedereen, maar dat kwam doordat het geteisem uit de zuidelijke buitenwijken de stad introk en daar een heleboel rottigheid uithaalde. Jatte, mobieltjes rolde, bedreigde, vocht in kroegen.

Thomas dacht: Zuid – de heftige getto's die de politici links lieten liggen. Fittja, Alby, Tumba, Norsborg, Skärholmen. Van de noordelijke ellende kende iedereen de namen: Rinkeby en Tensta. Diversiteitssubsidies en culturele verenigingen. Concentratie van steunactiviteiten. Regen van projectgelden. Invasie van integratie-instituten. Maar in Zuid regeerden de bendes echt. Irakezen, Koerden, Chilenen, Albanezen. Bandidos, Fucked For Life, Born to be hated. Je kon de problemen urenlang op blijven dreunen. Hoogste in Zweden: aantal vuurwapens, percentage jongens dat weigerde met agenten te praten, aantal gemelde pogingen tot afpersing. De criminelen organiseerden zich, kopieerden de hiërarchie van motorclubs, bouwden hun eigen bikkelharde gangs. Jonge buitenwijkkills volgden het platgetreden spoor van de oudere bankrovers/drugsdealers/geweldenaars. Een uitgezet parcours. Naar een rotleven. Je kon oneindig veel feiten opsommen. In Thomas' ogen maakte het geen flikker uit welk etiket je die apen en losers opplakte, het was allemaal uitschot.

Hij kende alle theorieën waar die maatschappelijk werkstertjes en jeugdpsychologen over kwekten. Maar wat wilden ze eigenlijk met al die cognitieve, dynamische, behaviouristische, bla-bla-istische hypothesen? Er waren toch geen methodes die hielpen. Niemand kon ze in de hand houden. Ze verspreidden zich. Vermenigvuldigden zich. Verdeelden zich. Namen de boel over. Ooit had hij misschien ook geloofd dat het te stoppen was. Maar dat was lang geleden.

Vroeger was het beter. Een cliché. Maar zoals Lloyd Cole zingt: de reden dat het een cliché is, is dat het waar is.

Weer een nacht in de surveillancewagen. Thomas reed rustig. Liet zijn handen op het stuur rusten. Wist dat hij thuis een heleboel gezeik over zich heen zou

krijgen omdat hij de hele week nachtdienst draaide. Hij had de onregelmatigheidstoeslag eigenlijk niet eens nodig – al zei hij dat wel tegen Åsa. Het gewone loon van een hoofdagent bedroeg nog geen tien procent van de waarde van de drugs die hij op een doorsnee avond in beslag nam. Het was een aanfluiting. Een belediging. Een rochel in de smoel van alle fatsoenlijke kerels die wisten wat er eigenlijk gedaan moest worden. Het was niet meer dan rechtvaardig om een beetje terug te pakken.

Ze waren met vijf, zes mannen die deze ritten om beurten met zijn tweeën deden. Ze reden rond in de wijken rond Skärholmen, Sättra, Bredäng. Vervloekten de ontwikkelingen. Skipten politiek correcte bullshit en zogenaamd begripvol communistengeouwehoer. Ze wisten allemaal waar het om ging – breek ze of crepeer zelf.

Thomas' collega van vanavond, Jörgen Ljunggren, zat op de passagiersstoel. Om een uur of twee wisselden ze meestal van plaats.

Thomas probeerde te rekenen. Hoeveel keer hij en Ljunggren zo onder de langzaam donker wordende zomeravondlucht rond hadden gezoefd. Zonder meer te praten dan nodig was. Ljunggren met zijn papieren bekertje koffie, veel te lang – tot de koffie koud geworden was en hij gejaagd naar de dichtstbijzijnde kiosk ging om bij te tanken. Thomas vaak ergens anders met zijn gedachten. Meestal bij de auto thuis: de zinkbehandeling van de nieuwste originele details, onderdelen voor het differentieel in de achteras, de nieuwe toerenteller. Een eigen project om naar uit te kijken. Anders keek hij uit naar de schietbaan. Hij had net een nieuw pistool gekocht – een Strayer Voigt Infinity, aangepast aan zijn wensen. In sommige opzichten was Thomas een geluksvogel, hij had meer dan één thuis. Op de eerste plaats kwam de surveillancewagen met de mannen. Dan zijn eigen auto thuis. Dan de schietvereniging. En daarna, misschien, thuis-thuis – het huis in Tallkrogen.

Jörgen Ljunggren paste goed bij Thomas – het was lekker als mensen niet te veel lulden. Er kwam toch meestal onzin uit. Dus waren ze stil. Wierpen elkaar soms blikken van verstandhouding toe, knikten of wisselden korte zinnen. Dat was genoeg. Zo voelden ze zich lekker. Ze deelden een begrip. Een manier om naar de wereld te kijken. Geen gecompliceerde shit: ze waren hier om de bagger op te ruimen die de straten van Stockholm overstroomde.

Ljunggren was een goeie. Iemand om naast je te hebben als de gemoederen hoog opliepen.

Thomas was ontspannen.

De politieradio spoot commando's. De politie van Stockholm werkte met twee frequenties in plaats van een: het 80-systeem voor Centrum/Zuid/West en het 70-systeem voor de rest. Dat was tekenend voor de hele organisatie. Inefficiënt was nog zacht uitgedrukt – twee systemen in plaats van een. Ze kwamen maar niet tot het besef dat er een nieuwe tijd voor de deur stond. Je kon niet meer op de oude voet voortgaan. Hij dacht het steeds weer: het schorem

organiseerde zich in heel andere structuren dan vroeger. Het waren niet alleen meer een stelletje Joego's en uitgeputte Finnetjes die tekeergingen. Het uitschot was gemoderniseerd. Professioneel, internationaal, multicrimineel. Dat vereiste nieuwe middelen. Sneller. Slimmer. Grover. En zodra iemand iets wilde doen, begonnen de media over de nieuwe wetten te zeiken alsof die er waren om mensen te benadelen.

De radio knetterde. Iemand had hulp nodig bij een winkeldief in een avondwinkel in Sättra.

Ze keken elkaar aan. Grijnsden. Echt niet dat ze zulke kutklusjes op zich namen – dat moest een groen agentje maar doen. Ze vertikten het te antwoorden. Reden verder.

Kwamen in de buurt van Skärholmen.

Thomas schakelde in zijn twee, remde af. 'We denken erover om weer weg te gaan met kerst.'

Ljunggren knikte. 'Goed idee. Waar willen jullie heen?'

'Weet ik niet. De vrouw wil de warmte opzoeken. Vorig jaar zijn we naar Sicilië geweest. Taormina. Helemaal geweldig.'

'Ik weet het. De drie maanden erna had je het nergens anders over.'

Lachpauze.

Thomas sloeg af naar de Storholmsschool, even buiten het centrum van Skärholmen. Altijd de moeite waard om een kijkje te nemen op het schoolplein. De hangjongeren peerden hem 's avonds vaak hierheen – om op de rugleuning van de bankjes te gaan zitten, jonko's te smoken en van hun korte leventjes te genieten.

Vette ironie: dezelfde jongeren die hun dagen verspijbelden, zwermden nu over het schoolplein – om hun hersens kapot te roken. Het was hun eigen schuld als ze over vijf jaar nog steeds zonder werk op dezelfde bankjes zaten. Klaagden dat het de fout van de maatschappij was. Ze begonnen met zwaarder spul: illegaal gestookte drank, hasj, amfetamine. Of erger: horse. Het effect was altijd raak. Ze werden ziek, gedeprimeerd, gingen naar de klote. Uitkering en maatschappelijk werk. Kleinschalig gedeal en inbraken in rijtjeshuizen. Hun ouders hadden het aan zichzelf te wijten – ze hadden hun verantwoordelijkheid lang geleden al moeten nemen. De politie had het aan zichzelf te wijten – je moest ze meteen aanpakken. De samenleving had het aan zichzelf te wijten – als je zoveel tuig op één plek liet wonen, vroeg je om problemen.

De verlichting van de school was van verre te zien. Het schoolgebouw van grijs beton lag als een reusachtige legosteen in het donker achter het schoolplein.

Ze parkeerden de auto. Stapten uit.

Ljunggren pakte de witte wapenstok. Volkomen onnodig – maar terecht. De dunne, uitschuifbare wapenstok volstond niet altijd.

Het schoolplein leek leeg.

‘Maria wil altijd van die ontzettend culturele dingen doen. Naar Florence, Kopenhagen, Parijs, weet ik het. Er is daar niet eens wat leuks om naar te kijken.’

‘Je kunt toch naar de Mona Lisa kijken?’

Weer lachen.

‘Nou, ’t is maar wat je lekker vindt.’

Thomas dacht: Ljunggren zou minder moeten schelden en zijn vrouw meer moeten laten merken wie er de baas was.

Hij zei: ‘Ze lijkt me prachtig.’

‘Wie bedoel je, m’n vrouw of Mona Lisa?’

Meer gelach.

Voor één keer was het schoolplein leeg. Behalve onder een van de baskets. Daar stond een rode Opel geparkeerd.

Thomas deed zijn Maglite aan. Hield hem ter hoogte van zijn hoofd. Scheen op het nummerbord: OYU 623.

Hij zei: ‘Dat is de auto van Kent Magnusson, die hoef ik niet eens na te trekken. Hebben we hem samen al een keer gepakt?’

Ljunggren hing zijn wapenstok terug aan zijn riem. ‘Wat zijn dat voor grappen. We hebben hem minstens tien keer gepakt. Begin je soms seniel te worden?’

Thomas zei niets. Ze liepen naar de auto. Er kwam een zwak schijnsel uit. Op de voorbank bewoog iemand. Thomas boog voorover. Klopte op de autoruit. Het werd donker binnen.

Een stem. ‘Rot op!’

Thomas schraapte zijn keel. ‘We gaan niet weg. Ben jij dat, Magnusson? De politie hier.’

Ze hoorden zijn stem vanuit de auto. ‘Godverdomme zeg. Ik heb niks vanavond. Ik ben zo zuiver als wodka.’

‘Oké, Kent, niets aan de hand. Maar kom toch even naar buiten, dan kunnen we praten.’

Onduidelijk gevloek bij wijze van antwoord.

Thomas klopte weer, ditmaal op het dak. Iets harder.

Het portier ging open – stank uit de auto: rook, bier, pis.

Thomas en Ljunggren stonden wijdbeens. Wachttten.

Kent Magnusson kwam naar buiten. Ongeschoren, klitterig haar, gore tanden, herpeswondjes rond zijn mond. Oude spijkerbroek die halfstok hing – de vent moest hem minstens een halve meter optrekken om niet te hoeven strompelen. Een T-shirt met reclame voor het Waterfestival van Stockholm dat honderd jaar oud moest zijn. Een openhangend geruit houthakkershemd over zijn T-shirt.

Een junkie ten voeten uit. Nog afgeleefder dan de vorige keer dat Thomas hem zag.

Hij scheen hem in zijn ogen.

‘Ha Kent. Hoe high ben je?’

Kent mompelde: ‘Nee, nee, helemaal niet. Ben aan het afkicken.’

Zijn ogen zagen er nog helder uit ook. Pupillen een normaal formaat – trokken samen toen het licht van de zaklamp erin scheen.

‘Tjonge, wat ben jij aan afkicken, zeg. Wat heb je bij je?’

‘Echt waar, man. Ik heb niks bij me. ’k Probeer te stoppen. Zeker weten.’

Ljunggren raakte geïrriteerd. ‘Lul niet, Kent. Pak gewoon wat je hebt, dan handelen we dit soepeltjes af. Geen gedoe, gezeur en slechte leugens. Ik ben godsgruwelijk moe vanavond. Speciaal van waardeloze leugens. Misschien kunnen we een beetje coulant zijn, als je begrijpt wat ik bedoel.’

Thomas dacht: vreemd toch met die Ljunggren, met criminelen ouwehoert hij meer dan op een hele avond in de surveillancewagen.

Kent trok een grimas. Leek af te wegen.

‘Echt, joh, ik heb niks.’

De junk maakte het zichzelf niet makkelijk. Thomas zei: ‘Kent, we gaan je auto doorzoeken. Dat je het weet.’

Kent trok een nog erger grimas. ‘Jezus man, jullie mogen mijn auto niet zonder toestemming doorzoeken. Jullie hebben geen spul of niks gezien. Jullie hebben het recht niet om in mijn auto te gaan snuffelen, dat weten jullie best.’

‘Dat weten we best, en daar hebben we schijt aan. Dat weet je best.’

Thomas keek Ljunggren aan. Ze knikten naar elkaar. Geen probleem om achteraf in het rapport te schrijven dat ze Kentje ergens mee zagen rommelen toen ze het portier opendeden. Of dat ze gezien hadden dat hij stoned was. Of wat dan ook – ze hadden altijd wel een goede reden. Niks aan de hand. Stockholm schoonvegen was belangrijker dan de protesten van een drenzerige junk.

Ljunggren kroop de auto in en begon te zoeken. Thomas ging een eindje verderop staan met de junk. Hield hem in de smiezen.

Kent briepte: ‘Waar zijn jullie verdomme mee bezig? Dit mogen jullie helemaal niet. Dat weten jullie toch.’

Thomas bleef rustig. Dit was niets om je over op te winden. ‘Effe dimmen,’ zei hij alleen.

De junk siste iets. Misschien: ‘Vuile smerissen.’

Thomas kon kerels als hij niet uitstaan. ‘Wat zei je?’

Kentje bleef mompelen. Het was één ding dat die gast zeurde en tegenstribbelde. Maar hij noemde ze geen vuile smerissen.

‘Ik vroeg wat je zei.’

Kent draaide zich naar hem om. ‘Vuile smerissen.’

Thomas gaf hem een trap, hard in zijn knieholte. Hij zakte als een lucifertorentje in elkaar.

Ljunggren stak zijn hoofd uit de auto. ‘Alles oké?’

Thomas draaide Kent om. Buik tegen de grond, armen op zijn rug. Deed de handboeien om. Zette één voet op zijn rug. Riep naar Ljunggren: ‘Ja hoor, alles cool.’

Daarna richtte hij zich tot de junk.

‘Schoft.’

Kentje lag stil.

‘Kom op hé, kun je de boeien niet wat lossen doen. Het doet hartstikke pijn.’

Nu was het blijkbaar het goeie moment om te mokken.

Na vijf minuten riep Ljunggren. En ja hoor, hij had twee sealtjes met hasj in de auto gevonden. Niet onverwacht. Ljunggren gaf de zakjes aan Thomas. Hij controleerde ze – een tientje en een met een gram of veertig.

Thomas trok Kents hoofd omhoog.

‘En wat heb je nu te zeggen?’

De stem van de junk nu in een hoger register. Klonk als Vanheden uit de Jönssonligan-films. ‘Kom op agent, iemand anders moet het daar hebben neergelegd. Ik wist niet dat het in de auto lag. Zeg, waar heeft hij het eigenlijk gevonden? Kunnen jullie me niet een beetje matsen?’

Geen probleem. Vijftig gram hasj was niet veel in dit verband. Voor deze keer zouden ze het door de vingers zien. Thomas zei: ‘Vooruit.’

Hij pakte de sealtjes. Stopte ze in zijn eigen binnenzak.

‘Maar je liegt nooit meer tegen me. Begrepen?’

‘Nee. Nooit meer. Hartstikke bedankt. Jezus, wat tof van jullie. Echt super. Jullie zijn oké, weet je.’

‘Zo hoeft het nou ook weer niet. Hou gewoon op met liegen. Gedraag je als een man.’

Twee minuten later. Kentje krabbelde overeind.

Thomas en Ljunggren liepen terug naar de surveillancewagen.

Ljunggren keek Thomas aan. ‘Heb je het spul weggeflinkerd?’

Thomas knikte.

Kentje ging weer in de Opel zitten. Startte. Zette de stereo vol open. Ulf Lundell: ‘Olala, ik wil jou.’ De junk was net ontsnapt aan een maand in de bak – ondanks het hasjverlies was hij zo blij als een kind op pakjesavond.

Terug in de surveillancewagen. Thomas trok zijn handschoenen uit. Ljunggren wilde naar een open koffietent om zijn beker bij te vullen.

Oproep op de radio: ‘Gebied twee, is er iemand die een bewusteloze man in Axelsberg kan nemen? Ernstig gewond. Waarschijnlijk onder invloed. Hij ligt in een kelder aan de Gösta Ekmansväg 10. Over.’

Echt zo’n smerig klusje. Stilte. Ze reden verder over de weg.

Niemand anders beantwoordde de oproep. Wat een rotpech.

De radio weer: ‘We krijgen geen antwoord voor de Gösta Ekmansväg. Iemand moet erheen. Over.’

Twee toffe hoofdagenten als Thomas en Ljunggren zouden vanavond toch verdorie niet nog meer kutklusjes hoeven opknappen. ’t Was al erg genoeg dat Ljunggren rond had moeten kruipen in die ranzige auto van die vieze junk. Ze hielden hun bek. Tuften verder.

De radio verordonneerde: 'Oké. Er is niemand die de Gösta Ekmanväg neemt. Dan wordt het wagen 2930, André en Ljunggren. Begrepen? Over.'

Ljunggren keek Thomas aan. 'Typisch.'

Niets aan te doen. Thomas drukte het knopje van de microfoon in, 'Ja, begrepen. Wij nemen het. Heb je meer info? Het was een zuiplap, toch? Denk je dat er nog wat drank voor ons over is? Over.'

De radiostem was van een van de saaie meiden. Een zuur wijf volgens Thomas. Je kon geen geintjes met haar maken zoals met de meeste andere radio-meiden.

'Hou op met die onzin, André. Ga erheen. Ik kom bij jullie terug als we meer weten. Over en sluiten.'

Een paar minuten later zaten ze in de auto voor de Gösta Ekmanväg 10. Ljunggren zanikte dat hij nog geen koffie had gehad.

Mensen stonden in een rij voor de buitendeur van het gebouw alsof het een soort show was. Veel mensen – het gebouw had acht verdiepingen. De lucht begon lichter te worden.

Ze stapten uit.

Thomas voorop. De buitendeur door. Ljunggren dreef de mensen uit elkaar. Thomas hoorde nog dat hij zei: 'Beste mensen, ik geloof niet dat hier iets bijzonders voor jullie te zien is.'

Binnen: het gebouw zag er ontzettend jaren zestig uit. De vloer van een soort betonplaten. De liftdeur leek afkomstig uit een *Star Trek*-ruimteschip. Vanuit de kleine entree leidde een deur naar de tuin en een trap naar beneden. Een metalen trapeleuning langs de trap naar de eerste verdieping. Hij zag bovenaan wat mensen staan. Een vrouw op sloffen in een ochtendjas, een man met een bril in een trainingspak, een jongere jongen die hun zoon wel zou zijn.

De vrouw wees naar beneden.

'Wat fijn dat u er bent. Hij ligt beneden.'

Thomas antwoordde: 'Het is beter dat jullie weer naar binnen gaan. Dit handelen wij wel af. Ik kom later langs om met jullie te praten.'

Ze leek gerustgesteld omdat ze haar burgerplicht had gedaan. Misschien had zij 112 wel gebeld.

Thomas liep naar beneden. De trap was smal. Een papiertje op het luik van de storkoker geplakt: **HELP ONZE VUILNISMANNEN – SLUIT DE ZAK!**

Hij dacht weer aan zijn auto. Dit weekend zou hij misschien een nieuw motorje voor de elektrische ramen kopen.

Hij bestudeerde het slot van de kelderdeur. Een Assa Abloy van begin jaren negentig. Hij zou een looper moeten hebben die paste, anders moest hij dat gezin van de eerste verdieping vragen.

Een paar seconden: de looper ratelde. Het slot klikte. Het was donker binnen. Hij deed de Maglite aan. Zocht met zijn rechterhand naar het lichtknopje.

Bloed op de vloer, op de tralies van de kelderboxen, op de spullen in de opslagruimtes.

Hij trok zijn handschoenen aan.

Bekeek het lichaam. Een man. Vieze kleren, inmiddels ook ontzettend bloederige kleren. Overhemd met korte mouwen en een ribbroek. Onder het braaksel. Bergschoenen met losse veters aan zijn voeten. Rare knik in zijn arm. Thomas dacht: nog een Kentje.

Het bovenlichaam lag voorovergebogen. Gezicht tegen de vloer.

Thomas zei: ‘Hallo, hoor je mij?’

Geen reactie.

Hij tilde de arm op. Die voelde zwaar. Nog steeds geen reactie.

Trok zijn handschoen uit. Voelde de pols – morsdood.

Hij tilde het hoofd op. Het gezicht was volkomen verwoest – onherkenbaar stukgeslagen. De neus leek niet meer te bestaan. De ogen waren zo gezwollen dat ze niet meer zichtbaar waren. De lippen leken meer op spaghetti met gehaktsaus dan op een mond.

Maar er was iets vreemds. De wangen leken ingevallen. Hij stopte twee vingers in de mond, tastte rond. Zacht als een babyverhemelte – de dode had geen tanden. Dit was overduidelijk geen zuiplap die op eigen kracht buiten bewustzijn was geraakt – dit was een moord.

Thomas maakte zich niet druk.

Overwoog een stabiele zijligging maar liet hem zo liggen. Liet de pogingen om zijn leven te redden zitten. Het had toch geen zin meer.

Hij volgde het protocol. Alarmeerde de regionale communicatiecentrale. Bracht de walkietalkie naar zijn mond, sprak zacht om niet het hele gebouw op de kast te krijgen. ‘Ik heb hier een moord. Flink gruwelijk. Gösta Ekmansväg 10. Over.’

‘Begrepen. Heb je meer wagens nodig? Over.’

‘Ja, stuur er minstens vijf. Over.’

Hij hoorde de oproep naar iedereen in Zuid.

De radio kwam terug. ‘Heb je een piketman nodig? Over.’

‘Ja, dat denk ik wel. Wie is dat vanavond? Hansson? Over.’

‘Klopt. We sturen hem. Ambulance? Over.’

‘Graag. En stuur flink wat keukenpapier mee. Er moet hier schoongemaakt worden. Over en sluiten.’

Volgende stap volgens het protocol. Hij sprak Ljunggren via de radio. Vroeg hem de boel af te zetten, de omstanders om legitimatie te vragen, adresgegevens en telefoonnummers op te nemen voor eventuele getuigenverklaringen. Daarna moest hij de mensen laten wachten tot de andere surveillancewagens kwamen met agenten die de gebruikelijke controlevragen konden stellen. Thomas keek rond in de kelder. Hoe was die kerel doodgemaakt? Hij zag geen wapen, maar dat had de dader vast meegenomen.

Wat zou hij nu doen? Hij bekeek het lijk weer. Tilde zijn arm op. Bracht het niet op om het protocol te blijven volgen – moest eigenlijk op de technici en ambulance wachten.

Hij bekeek de handen. Daar was iets raars mee – er ontbraken geen vingers, ze waren niet speciaal schoon of vies – nee, er was iets anders. Hij draaide een hand om. Nu zag hij het – de vingertoppen van de dode man waren kapot. Op elke vingertop: bloed. Het leek alsof ze waren ingesneden, uitgesmeerd, afgesleten, weggevaagd.

Hij liet de arm los. Het bloed op de vloer was gestold. Hoe lang zou hij hier al liggen?

Snel onderzocht hij de broekzakken. Geen portemonnee, geen mobieltje. Geen geld of identiteitsbewijs. In een van de achterzakken: een papiertje met een vaag mobiel nummer. Hij stopte het terug. Onthield de vondst.

Het T-shirt plakte vast. Hij keek beter. Draaide het lichaam een beetje om, al zou hij dat niet moeten doen. Dat ging zo tegen alle regels in als maar kon. Eigenlijk moesten ze foto's nemen en de ruimte onderzoeken voor iemand het lijk verplaatste – maar nu was hij nieuwsgierig.

Toen zag hij nog iets raars, op zijn arm. Sporen van naalden. Blauwe plekjes rond elk gaatje. Zeker weten: er lag hier een vermoorde junk.

Hij hoorde geluid van de andere kant van de kelderdeur.

Er was versterking onderweg.

Ljunggren kwam binnen. Twee jonge agenten in zijn kielzog. Thomas kende ze, goede jongens.

Ze bekeken het lijk.

Ljunggren zei: 'Potverdomme man, die vent moet een smak gemaakt hebben door al dat bloed dat iemand heeft gemorst.'

Ze grijnsden. Politiehumor – zwarter dan deze kelder voor Thomas het licht aan had gedaan.

De radio begon orders uit te braken – Hansson, de piketman, was ter plaatse, regelde de afzetting van het gebied. Deed wat hij altijd deed: donderde, organiseerde, brulde. Toch was dit een kleine actie. Als de man in de kelder geen junkie was geweest, hadden ze alle surveillancewagens die ze hadden kunnen krijgen, hierheen gestuurd. De halve stad afgezet. Treinen, auto's, metro's aangehouden. Nu was het geen immense klopjacht.

De ambulancemannen verschenen na zeven minuten.

Lieten het lijk nog even liggen. De technici kwamen, namen wat foto's met een digitale camera. Bloedspatanalyse. Bewijsveiligstelling. Plaatsdelictonderzoek.

De ambulancemannen klaptten de brancard open. Legden het lijk erop. Bedekten het met dekens.

Verdwenen.

Als er *action* is amuseer je je. Als je je amuseert gaan de avonden snel. Maar ze boekten geen resultaat. Ljunggren verzuchtte: ‘Waarom hebben we hier überhaupt een actie van gemaakt? Het is gewoon weer een loser minder die anders stennis had lopen schoppen omdat de slijter drie minuten te laat opengaat op een zaterdagochtend, waarop je toch al helemaal niet op gezeik zit te wachten.’ Thomas dacht: soms gaat hij maar door, die Ljunggren.

Hapsnap verhoorden ze wat omwonenden. Maakten her en der in de kelder wat foto’s. Zetten het gebouw af. Stuurden twee mannen naar het metrostation. Noteerden naam en telefoonnummer van andere mensen in het gebouw eraan, beloofden de volgende dag terug te komen. De technici zochten vingerafdrukken en namen DNA-sporen af in de kelder. Een paar surveillancewagens zetten de straat af en hielden steekproefsgewijs verkeer op de Hägerstensvägen aan. Nauwelijks iemand op straat op dit uur.

Onderweg terug naar het bureau in Skärholmen zwegen ze. Moe. Hoewel er niks was gebeurd – een inspannende ervaring. Lekker om zo meteen te kunnen douchen.

Thomas kon het lijk in de kelder niet loslaten. Het vernielde gezicht en de vingertoppen. Niet dat hij misselijk was of het vervelend vond – er had al te veel smerigheid zijn pad gekruist om nu nog geraakt te worden. Het was iets anders. Het verdachte van de hele zaak – dat de junk op een wat al te geavanceerde manier vermoord leek te zijn.

Maar wat was er eigenlijk zo vreemd? Iemand was om wat voor reden dan ook waarschijnlijk gewoon flink boos op hem geworden. Misschien een ruzietje over een paar milligram, een onbetaalde schuld of gewoon een kwaai dronk. Het was vast niet moeilijk geweest die gast flink op zijn lazer te geven. Hij moet stoned geweest zijn als een school garnalen. Maar die ontbrekende tanden? Misschien was dat ook niet zo gek. Junkielichamen gaven het al snel op – te veel van de goede dingen des levens vraten de bijtertjes aan. Het wemelde van de veertigjarigen met een kunstgebit.

Toch: het gezicht dat tot onherkenbaarheid was geranseld, de bewerkte vingertoppen, dat iemand zijn kunstgebit er misschien uitgehaald had. Het zou weleens heel lastig kunnen worden om deze figuur te identificeren. Iemand had even extra goed nagedacht.

Alles schreeuwde: klus geklaard door een semiprof. Misschien zelfs een echte prof.

In de verste verte geen andere junkie.

Verdacht.

4

Mahmud ergerde zich aan Erika Ewaldsson. Irritant, zeikerig. Bleef maar doorgaan. Maar eigenlijk had hij schijt aan haar, ze betekende niets. Als hij de regels van de reclassering maar een beetje overtrad, zou er niet veel gebeuren. Het probleem was wat ze zich allemaal in hun hoofd konden halen. Het kwam hierop neer: ze dachten dat ze de baas over hem konden spelen, konden beslissen wanneer hij de stad in ging en wanneer hij mocht chillen in de betongetto's. Gevaar dat het leek alsof hij pikte dat die sukkels hem onder druk zetten. Voorwaarden stelden. Een allochtoon met heftig eergevoel onder controle probeerden te krijgen – ze konden de kanker krijgen.

Toch: de rode metrolijn, op weg naar de stad. Van Alby naar de reclassering bij Hornstull. Van zijn matties – Babak, Robert, Javier, de anderen – naar Erika, reclasseringsinspecteur, rolronde saboteur, reteleipe marodeur. Ze gaf hem geen break. Weigerde te snappen dat hij van plan was fatsoenlijk te worden, of dat hij het in elk geval echt meende toen hij dat tegen haar zei. Zat hem nog meer achter de vodden dan zijn mentor op school toen hij dertien was – de Zwedo die vond dat Mahmud ruziezoeker nummer één was.

Bitch.

De metro bonkte voort. Mahmud bijna alleen in de wagon. Bestudeerde het patroon op de stoelen tegenover zich. Wat stelden die dingen eigenlijk voor? Oké, dat bolletje herkende hij wel. Stadion Globen. En die toren met drie hoedjes erop – het staatshuis of Stadshuis of hoe het ook maar heette. Maar die andere dingen. Wie tekende er zo lelijk? En wie probeerde Connex te belazeren? De metro was niet gezellig en zou het ook nooit worden.

Toch een kapot goed gevoel om in de wagon te zitten chillen. Vrij te zijn. In en uit te kunnen stappen wanneer hij wilde. Zomaar te flirten met de twee smatjes verderop. Het leven in de bak was als het leven buiten maar dan in *fast forward*. De tijd ging sneller, elk deel was compacter, zeg maar – dus het was net of zijn laatste bezoekje nooit had bestaan. Het enige wat hem stoorde: de nachtmerries van de afgelopen twee nachten. Russische roulettetafels die draaiden. Pivlekken die zich over zijn been verplaatsten. Gürhans glinsterende gouden tanden. Hij moest proberen het te vergeten. *Born to be hated*.

De metro reed het station binnen. Hij stapte uit. Had trek in iets. Liep naar de Selecta-automaat. Op tien meter afstand zag hij dat die gecrasht was. Wat een amateurs. Als ze iets wilden beroven, konden ze wel iets groters nemen. Wat had je nou aan een paar muntjes uit een snoepautomaat? Waren vast junkies. Sneue losers. Waarom behandelde Erika die niet in plaats van hem? Niemand had last van Mahmud zolang hij geen last van hun had. Omgekeerde prioriteiten.

Hij liep richting roltrap. De witte bakstenen muren van het station deden hem aan Asptuna denken. Anderhalve maand geleden was hij eruit gekomen – een halfjaar achter slot en grendel. En nu moest hij één keer per week naar die hel van Hornstull om zich te laten vernederen. Glashard zitten liegen – zich voelen alsof hij weer op de lagere school zat. Het werkte niet. Sommige gozers sloten zich op in eenkamerflatjes die de reclassering voor ze had geregeld als ze weer vrij kwamen. Konden te grote flats niet aan, wilden dat hun huis zo veel mogelijk op de gevangenis leek. Anderen trokken in bij hun ma. Konden het leven niet echt aan als er niemand voor een warme hap zorgde en schoonmaakte. Zo was Mahmud niet – hij zou dit voor elkaar boksen. Eigen flat, reizen, in beweging zijn. Kapot veel batsen, vet veel cash verdienen. HET MAKEN. Midden in de gedachtegang: Gürhans bakkes verstoorde zijn dromen als een klap in zijn smoel.

Hij beende de Långholmsgatan over. Op de achtergrond: het langs dende-
rende verkeer. De lucht was grijs. De straat was grijs. De gebouwen het grijs
van allemaal.

De reclassering deelde de entree met de sociale tandartspraktijk Stockholm en de sociale verzekeringsbank. Hij dacht: was dit rotgebouw soms alleen voor sociale losers? Een schoonmaker was de kunststofvloer in de was aan het zetten. Had zijn vader Beshar kunnen zijn. Maar zijn aboe zou zo niet meer hoeven leven. Daar zou hij voor zorgen. *Promise.*

Bij de receptie schoven ze het loketraampje niet eens voor hem opzij. In plaats daarvan moest hij zich naar de microfoon buigen.

‘Hallo, ik heb een afspraak met Erika Ewaldsson. Tien minuten geleden.’

‘Oké, ga maar even zitten, ze komt zo.’

Hij ging in de wachtkamer zitten. Waarom moesten ze hem altijd laten wachten? Ze gedroegen zich als cipers in de nor. Machtige vernederingsexperts: flikkers.

Hij bladerde door de waardeloze tijdschriften. *Dagens Nyheter, Esquire, Eigen huis en interieur.* Grijnsde voor zichzelf: welke loser kwam er nou naar de reclassering om *Eigen huis en interieur* te lezen?

Toen hoorde hij Erika's stem.

‘Hoi Mahmud. Fijn dat je er bent. Bijna op tijd zelfs.’

Mahmud keek op. Erika zag eruit zoals altijd. Gele broek en een bruinig, ponchoachtig ding erboven. Ze was niet bepaald slank – haar reet was ongeveer

zo groot als Saudi-Arabië. Ze had groene ogen en droeg een eenvoudig gouden kruisje om haar nek. Kut, hij kreeg weer een metaalsmaak in zijn mond.

Mahmud liep met Erika mee naar haar kamer. Daarbinnen: de luxaflex zorgden voor lichtstrepen. Posters aan de muren. Het bureau boordevol papieren, ordners, plastic mapjes. Hoeveel gasten had ze eigenlijk?

Ieder z'n stoel. Rond tafeltje tussen hen in. De bekleding van de stoelen zag er pluizig uit. Hij leunde achterover.

'Zo, Mahmud, hoe gaat het met je?'

Mahmud wilde alleen dat het allemaal snel zou gaan. Lette goed op zijn taal.

'Het gaat prima met me. Alles gaat goed.'

'Prachtig. Hoe is het met je vader? Beshar heet hij toch?'

Mahmud woonde nog steeds thuis. Dat was balen, maar die racistische verhuurders stonden overduidelijk sceptisch tegenover een bajesallochtoon.

'Met hem gaat het ook prima. Al is het niet echt ideaal om daar te wonen. Maar het komt wel goed.' Mahmud wilde het probleem relativeren. 'Ik zoek werk en heb afgelopen week twee sollicitatiegesprekken gehad.'

'Wauw, wat leuk! Hebben ze je iets aangeboden?'

'Nee, ze zouden me terugbellen. Maar dat zeggen ze altijd.'

Mahmud dacht aan het laatste gesprek. Hij was er expres heen gegaan in een shirt zonder mouwen. De tatoeages goed zichtbaar. De tekst *VERTROUW ALLEEN OP JEZELF* op zijn ene arm, en *ALBY FOREVER* op de andere. De tattoos spraken hun eigen agressieve taal: als je moeilijk doet – je hebt een vet probleem. *For real.*

Wanneer zou ze het snappen? Geen baantje zou zijn vrijheid van hem afpakken. Hij was niet gemaakt voor een negen-tot-vijf-leven, dat wist hij al sinds hij als jongetje naar Zweden was gekomen.

Ze keek hem aan. Te lang.

'Wat heb je met je wang gedaan?'

Absoluut foute vraag. Gürhans tik zou zijn wang normaal gesproken niet verneukt hebben – maar die gast had een vette zegelring gedragen. Had zijn halve gezicht opengehaald. De wond bedekt met pleisters. Wat zou hij zeggen?

'Niks. Beetje met een vriend lopen sparren, je weet wel.'

Niet de beste verklaring ter wereld, maar misschien slikte ze het.

Erika leek na te denken. Mahmud probeerde door de luxaflex naar buiten te kijken. Er onaangedaan uit te zien.

'Ik hoop dat het niets ernstigs is, Mahmud. Mocht dat zo zijn, dan kun je het gewoon aan me vertellen. Je weet dat ik je kan helpen.'

Mahmud ironisch in zijn hoofd: ja, wat kun jij me ontzettend goed helpen.

Erika liet het onderwerp rusten. Ging maar door. Vertelde over een project voor werkzoekenden waar het Arbeidsmarktmobilisatiemarktswerkeloosheidsfonds of iets dergelijks mee bezig was. Voor jongens zoals hij. Mahmud zette zijn aandacht uit. Jaren van training. Alle gesprekken met sociaal werkers,

bijeenkomsten met maatschappelijke wijven en verhooren met smerissen hadden hun vruchten afgeworpen. De specialist der specialisten in het afsluiten van zijn oren als het nodig was – en er belangstellend uit blijven zien.

Erika praatte maar door. Blablaba. Zo saaaaaai.

‘Mahmud, lijkt het je niet wat om iets in de sportbranche te gaan doen? Je traint immers heel veel. We hebben het er eerder al over gehad. Hoe gaat het daar trouwens mee?’

‘Nou, dat gaat prima. Ik heb het naar mijn zin op de sportschool.’

‘En je komt nooit in de verleiding om weer wat van je weet wel te nemen?’

Mahmud wist wel wat. Erika kwam er elke keer weer op terug. Daar moest hij maar aan wennen.

‘Nee, Erika, ik ben opgehouden met “je weet wel”. Daar hebben we het al honderd keer over gehad. Magere kip, tonijn en proteïnedrankjes zijn net zo goed. Ik heb geen illegaal spul meer nodig.’

Onduidelijk of ze eigenlijk luisterde naar wat hij zei. Ze schreef iets op een papiertje.

‘Mag ik je iets anders vragen? Met wie ga je overdag eigenlijk om?’

Het begon uit te lopen. Het idee van deze shit: een kort gesprekje zodat hij zijn hart kon luchten over problemen die het vrije leven veroorzaakten. Maar over het echte probleem kon hij natuurlijk geen woord zeggen.

‘Ik ga veel om met mensen van de sportschool. Het zijn goeie gasten.’

‘Hoe vaak ben je daar?’

‘Ik train serieus. Twee keer per dag. Eén keer ’s ochtends, dan zijn er niet zo veel anderen. Verder één keer ’s avonds laat, om een uur of tien.’

Erika knikte. Babbelde verder. Hield het dan nooit op?

‘En hoe is het met je zussen?’

Zijn zussen waren heilig, onderdeel van zijn waardigheid. Wat voor straf de Zweedse maatschappij ook verzor – niets kon hem ervan weerhouden ze te beschermen. Twijfelde Erika op een of andere manier aan zijn zussen?

‘Hoe bedoel je?’

‘Nou, zie je haar weleens, je oudste zus bedoel ik? Haar man zit toch vast?’

‘Erika, laat één ding duidelijk zijn. Mijn zussen hebben niets te maken met wat ik heb uitgehaald. Ze zijn schoon als sneeuw, onschuldig als lammetjes. Begrijp je? Mijn oudste zus begint aan een nieuw leven. Gaat trouwen en zo.’

Stilte.

Was Erika nu gekwetst?

‘Maar Mahmud, ik bedoelde het niet kwaad. Dat moet je begrijpen. Het is belangrijk voor me dat je haar en de rest van je familie ziet. Als je uit een instelling komt, is het vaak goed om contact te hebben met vertrouwde personen uit je nabije omgeving. Voor zover ik heb begrepen is de relatie met je zussen heel goed, verder niets.’

Ze pauzeerde even, nam hem op. Bekeek ze de wond van Gürhans dreun

weer? Hij zocht oogcontact met haar. Even later legde ze haar handen op haar knieën.

‘Oké, dan zijn we wat mij betreft klaar voor vandaag. Je mag deze brochure meenemen over het project van de Raad voor de Arbeidsmarkt waar ik je over vertelde. Ze zitten in Hägersten en ik denk dat ze echt iets voor je kunnen doen. Cursussen over hoe je sollicitatiegesprekken voert en zo. Dat kan je helpen.’

Op straat. Nog steeds hongerig. Geïrriteerd. De Seven Eleven bij de ingang van de metro in. Kocht een Fanta en twee powerbars. Ze verkruimelden tegen zijn gehemelte. Hij dacht aan Erika’s vervelende vragen.

Zijn telefoon ging. Afschermd nummer.

‘Ja, hallo.’

De stem aan de andere kant: ‘Spreek ik met Mahmud al-Askori?’

Mahmud vroeg zich af wie het was. Iemand die niet zei hoe hij heette. Vaag.

‘Yes. En wat wil je van me?’

‘Ik heet Stefanovic. Ik denk dat we elkaar weleens gezien hebben. Ik train soms ook bij Fitness Center. Je hebt vroeger met ons samengewerkt.’

Mahmud telde een en een bij elkaar op: Stefanovic – de naam zei het meeste al. Niet zomaar iemand aan de lijn: iemand die op de sportschool trainde, iemand die kouder klonk dan het ijs in Gürhans aderen, iemand die Serviër was. Mahmud herkende de stem niet. Zag geen gezicht. Maar toch, het betekende maar één ding: een van de zware kills wilde iets van hem. Of hij zat dieper in de shit dan hij wist, of er zat iets interessants aan te komen.

Hij wachtte met antwoorden. Moest Stefanovic niet wat meer zeggen?

Ten slotte zei hij: ‘Ik ken je naam. Werk je voor je-weet-wel?’

‘Dat kun je misschien wel zeggen. We willen je graag spreken. We denken dat je ons met iets belangrijks kunt helpen. Je hebt een goed netwerk. Bent goed in die dingen die je eerder hebt gedaan.’

Mahmud onderbrak hem.

‘Ik ben niet van plan om de bak weer in te draaien. Dat je het weet.’

‘Rustig maar. We willen niet dat je iets doet waarvoor je de bak in zou kunnen draaien. Helemaal niet. Het is iets heel anders.’

Eén ding zeker: doodnormaal werk was het natuurlijk niet. Aan de andere kant: klonk als simpele cash.

‘Oké. Vertel.’

‘Niet nu. Niet via de telefoon. We doen het volgende. We hebben een kaartje voor zondag in je brievenbus gegooid. Kom om twee uur, dan leggen we het daar uit. Tot ziens.’

De Joego hing op.

Mahmud liep de trap naar het metrostation af. Nam de roltrap naar het peron.

Hij dacht: no way dat ik de bak weer in ga. Zouden de Joego’s hem erin pro-

beren te luizen? – weinig kans dat het ze lukte. Maar het kon voor een profkill als Mahmud nooit kwaad om ze te spreken. Te horen wat ze wilden. Hoeveel ze dokten.

En belangrijker: een man van de Joego's worden zou een uitweg kunnen zijn uit de stront waarin hij met Gürhan was beland. Zijn humeur was al wat beter. Dit kon het begin van iets goeds zijn.

5

Het ging niet zoals Niklas het zich had voorgesteld. De dag nadat hij de nieuwe flat had betrokken, kwam zijn moeder langs. Vroeg of ze mocht blijven slapen.

Daar ging het nou net om – dat ze elkaar niet op de zenuwen zouden werken, te diep in elkaars territorium door zouden dringen, elkaars persoonlijke ruimte zouden schenden. Maar hij kon geen nee zeggen. Ze was bang, ontzettend bang. Volkomen terecht. Ze belde hem direct van haar werk op zijn mobiel.

‘Hallo Niklas, ben jij dat?’

‘Natuurlijk ben ik het, mama, je hebt mijn nummer toch gebeld.’

‘Ja, maar ik ken het nog niet zo goed. Wat fijn toch dat je weer in Zweden bent. Er is iets vreselijks gebeurd.’

Niklas hoorde aan haar stem dat het iets ongewoons was.

‘Wat dan?’

‘De politie heeft een vermoord iemand in het gebouw gevonden. Het is echt afschuwelijk. Er heeft de hele nacht een dode in de kelder gelegen.’

Niklas verstijfde. Zijn gedachten op scherp. Tegelijkertijd: zijn gedachten ondersteboven. Dit was lastig.

‘Shit, mam, dat klinkt echt ziek. Wat zeggen ze?’

‘Wie? De burens, bedoel je?’

‘Nee, de politie.’

‘Ze zeggen niks. Ik heb de halve nacht buiten in de kou gestaan. Daar stonden we allemaal. Berit Vasquéz was helemaal overstuurd.’

‘Jezus christus. Maar heb je de politie verder nog gesproken?’

‘Ik moet vanmiddag na m’n werk naar een verhoor. Maar ik durf niet alleen thuis te slapen. Kan ik niet bij jou slapen?’

Zo had hij het zich helemaal niet voorgesteld. Dit was niet goed.

‘Natuurlijk. Ik slaap wel op een matras of een matje. Waarom ben je vandaag naar je werk gegaan? Je zou je een paar dagen ziek moeten melden.’

‘Nee, dat kan niet. En ik wil weg thuis. Het is fijn om op mijn werk te zijn.’

Een vraag in Niklas’ hoofd. Hij moest het haar vragen.

‘Weten ze wie het is?’

‘De politie heeft er niks over gezegd. Ik weet het in elk geval niet. Ze hebben niets gezegd. Kan ik na mijn werk komen?’

Hij zei dat dat geen probleem was. Legde uit hoe ze er moest komen. Zuchtte inwendig.

Niklas trok zijn shorts en T-shirt aan. Het Dyncorp-logo in zwarte letters op zijn borst. Hij was erg blij met zijn uitrusting. Hardloopsokken zonder naden om schuurwondjes te voorkomen en elastiek aan de zijkanten om ze op hun plek te houden. De schoenen: Mizuno Wave Nirvana – nerdy naam maar de beste schoen die je bij de Run Shop kon krijgen.

Het eerste wat hij na thuiskomst had gedaan – en een van de weinige keren dat hij relatief ver van huis was geweest – was die schoenen en andere hardloopspullen kopen. Proefrennen op de loopband van de Run Shop, praten over de breedte van de leest, de invloed van de overpronatie op zijn passen en de opbouw van de voetholte. Veel mensen vonden joggen een fijne sport omdat het simpel en goedkoop was en je geen overbodige spullen nodig had. Zo niet Niklas: de spullen maakten het leuker. De sokken, de shorts met extra splitten tegen het schuren over je benen, de hartslagmeter, en natuurlijk, de schoenen. Meer dan vijftienhonderd piek. Elke kroon meer dan waard. Hij had zeker al tien keer gelopen sinds hij terug was. Daarginds had hij ook gelopen, maar beperkt. Als je een paar meter de verkeerde straat in liep, kon dat eindigen in een tragedie. Twee Britse gozers uit zijn groep: gevonden met opengesneden hals. De schoenen gestolen. De sokken nog warm aan hun voeten.

Hij ging voor de spiegel staan om zijn hartslagmeter om zijn borst te doen. Bekeek zichzelf. Goed getraind. Pas geknipt, kort getrimd kapsel – je zag nauwelijks hoe blond hij eigenlijk was. Maar zijn blauwe ogen verraadden hem. Glimpen van een ander gezicht in de spiegel: zwarte strepen onder de ogen, viezig haar, stalen blik. Toegerust voor de strijd.

Hij deed de polshartslagmeter als laatste om. Zette hem op nul. Die gaf hem een gevoel van intensiteit, het juiste tempo. En het beste: hij gaf onmiddellijk feedback over de training.

Hij ging naar buiten. Jogde de trappen af. Deed de buitendeur open. Een lekkere dag.

Hardlopen: zijn controle over de eenzaamheid. Zijn medicijn. Zijn ontspanning in de verwarring na zijn thuiskomst.

Hij begon langzaam. Voelde een lichte pijn in zijn dij tijdens zijn laatste rondje, in Örnberg. Hij rende naar de school van Aspudden. Groot, van geel baksteen met een vlaggenstok op het schoolplein. Ernaast stond een lager houten gebouw, misschien de naschoolse opvang of de lagere klassen. Hij rende erlangs. De bomen begonnen tere blaadjes te krijgen. Het groen was mooier dan wat dan ook. Hij was blij dat hij weer thuis was.

De heuvel liep steiler af. Naar beneden naar iets wat op een dal leek. Aan de

andere kant: een heuvel met bos. Beneden in het dal ontvouwde zich een volkstuincomplex. De grote droom van alle huurflatmoeders: zo'n lapje grond te bemachtigen. Huisjes, tuinslangen en bouwland waar het flink begon te groeien. De begroeiing in Zweden was zo groen.

Hij kon het niet laten om het terrein te analyseren. Zag het als een FEBA – *Front Edge* op een *Battle Area*. Een strijdtheater. Perfect voor een hinderlaag, een onverwachte aanval van beide zijkanten neerwaarts naar een oprukkende vijand of een vijandelijk konvooi in het dal. Eerst: AH-64 Apaches – 30 mm M230 snelvuurkanon, 2000 schoten per minuut. Maaiden de vrachtwagens en jeeps neer. Brak ze. Bracht ze tot stilstand. Het daaropvolgende bombardement met *Hellfiremissiles* van de helikopters maakte de meeste pantserwagens onschadelijk. Daarna: de granatenjongens op de hellingen mochten het hunne doen met hun 20 millimeter pantserbrekende munitie en de granaatwerpers op hun automatische wapens. Schakelden de tanks voorgoed uit. Last but not least: het voetvolk – zorgde dat de jeeps goed brandden, legde vuurtapijten voor vijanden die nog steeds weerstand boden, zorgde dat er geen militieleden onnodig verdwenen. Ontfermde zich over de overblijfselen. De wrakken. De gevangenen.

Hij kende het klappen van de zweep. De situatie was glashelder. Midden tussen de volkstuinjtes. Hij verlangde haast terug.

Hij rende verder, naar de heuvel aan de andere kant. Bleef oorlogsscènes zien. Andere beelden. Bloedige mensen. Brandwonden op gezichten. Weggeblazen lichaamsdelen. Mannen in kapotte, halfmilitaire uniformen die Arabisch schreeuwden. Hun leiders met pistolen in hun handen en emblemen op hun epauletten die 'Imshi', – voorwaarts – brulden.

Kruipende soldaten. Gewonde mensen. Dampende lichamen.

Overall.

In paniek.

Verwrongen uitdrukkingen. Gapende wonden. Lege ogen.

Shit.

Hij rende. Naar het water.

De takken hingen als een dak boven het pad. Hij rende verder naar een woonwijk.

Voelde de vermoeidheid opkomen. Keek op zijn horloge. Hij had eenentwintig minuten gelopen. Onthield de tussentijd. Tijd om terug te gaan. Ademhaling licht. Kon hij dat volkstuinjterrein weer aan?

Hij dacht: hoe gaat het eigenlijk met me? De tijd bij Dyncorp had zo zijn invloed, dat wist hij. Er waren zat story's over gasten die het veilige bestaan in hun eigen land niet volhielden.

Nog maximaal tweehonderd meter naar de flat. Hij vertraagde. Wandelde het laatste stuk. Liet zijn bloedsuiker dalen. Zijn ademhaling rustiger worden. Hij

was dol op zijn spullen. Ademend materiaal, zijn shirt was nauwelijks vochtig van het zweet.

De lucht helderblauw. De bladeren van de gemeentelijke bomen helder-groen.

Toen zag hij hem. Op een elektriciteitskastje.

Godverdomme.

Hij had niet gedacht dat die er nog waren in Zweden

Daarginds waren ze in overvloed. Maar er was een verschil. Toen droeg hij een met kevlar versterkte camouflagebroek in hoge, harde militaire kistjes. Voorzien van wapens – als ze te dichtbij kwamen was hij genadeloos. Liet de substantie van hun hersentjes het grind bespatten. Dan waren ze bijna oké.

Maar nu.

De rat staarde.

Niklas stond stil.

Geen kisten – lage Mizuno-hardloopschoenen.

Geen versterkte broek – alleen shorts.

Geen pistool.

Het beest stond stil. Zo groot als een kat, vond hij.

De paniek be kroop hem.

Iemand bewoog zich in het portiek.

De rat reageerde. Sprong van het kastje.

Verdween langs de rand van het gebouw.

Niklas deed de buitendeur open en ging naar binnen. Daar was een meisje vuilnis aan het weggooien. Een jaar of vijftientig, lang donker haar, gitzwarte wenkbrauwen, bruine ogen. Knap. Misschien was ze een *haij*, zoals de Amerikanen de burgers daar noemden.

Hij begon de trap op te lopen. Bezweet. Maar hij had niet het gevoel dat dat door het hardlopen kwam. Eerder door de ratshock.

Het meisje liep achter hem. Hij prutste met de sleutel van zijn deur.

Zij stond bij haar deur, op dezelfde verdieping. Nam hem op. Deed haar deur open.

Gekleed in joggingbroek, grote sweater en slippers.

Toen beseftte hij – het was natuurlijk zijn buurmeisje. Hij hoorde haar te groeten, al wist hij niet hoe lang hij hier nog zou blijven.

‘Hoi, ik zal me even voorstellen,’ zei hij.

Zonder dat hij het zelf in de gaten had, hoorde hij zijn eigen stem zeggen: ‘*Salam aleikum. Keef haalik?*’

Haar gezicht kreeg opeens een heel andere uitdrukking – een brede, verbaasde glimlach. Tegelijkertijd: ze keek naar de vloer. Hij herkende het gedrag. Daarginds keek een vrouw een man nooit aan, behalve de hoeren.

‘Spreek je Arabisch?’

‘Ja, een beetje. Ik kan in elk geval een praatje met de burens maken.’

Ze lachten.

‘Leuk je te ontmoeten. Ik heet Jamila, we zien elkaar vast weleens in de waskelder of zo.’

Niklas zei zijn naam.

Jamila begon de deur dicht te doen. Zei: ‘Tot de volgende keer.’ Daarna ging ze naar binnen, naar huis.

Niklas stond nog voor zijn deur.

Op een of andere manier blij. Ondanks de rat die hij net had gezien.

Vier uur later in de keuken: hij en zijn moeder. Niklas dronk Coca-Cola. Ze had een fles wijn meegebracht. Op tafel: een zak met bitterkoekjes die ze ook had gekocht. Ze wist: Niklas was dol op deze koekjes, de droge zoete smaak als de koek aan je gehemelte bleef kleven. Ouwemannenkoekjes, vond zijn moeder. Hij lachte.

De flat was schaars gemeubileerd. In de keuken stond een oude houten tafel. Lelijk, met ronde afdrukken van te hete kopjes. Vier eettafelstoelen – extreem oncomfortabel. Niklas had een T-shirt over de rugleuning van zijn moeders stoel gehangen om het wat zachter te maken.

‘Vertel eens. Wat is er nou eigenlijk gebeurd?’

Het was alsof hij op een knop had gedrukt. Zijn moeder leunde over de tafel alsof hij het dan beter zou horen. Het verhaal gutste eruit. Onsamenvattend en emotioneel. Wazig en geschrokken.

Ze vertelde dat een buurman haar wakker had gemaakt. Hij zei dat er iets gebeurd was in de kelder. Daarna verscheen de politie. Lichtte iedereen in. ‘Julie hoeven niet ongerust te zijn.’ Ze stelden rare vragen. De mensen uit de flat stonden buiten, op straat. Ze praatten met zachte, angstige stemmen. De politie zette de boel af. Sirenes op straat. Bewapende politieagenten in de weer. Ze fotografeerden het trappenhuis, de kelder, buiten. Vroegen haar zich te legitimeren. Haar telefoonnummer op te schrijven. Later zagen ze een in een deken gewikkeld lichaam op een brancard uit de kelder komen.

Tussen de woorden door slurpte ze wijn. Haar hoofd hing over het glas. Zelfs als ze zat zag je hoe slecht haar houding was.

En vandaag hadden ze haar dus voor verhoor laten komen. Hadden vragen gesteld. Of ze enig idee had wie de dode kon zijn. Waarom er een vermoorde man in haar flatgebouw lag. Of ze iets had gehoord, had gezien. Of een van haar burens zich de laatste tijd vreemd had gedragen.

‘Was het vervelend?’

‘Ontzettend. Moet je je voorstellen. Verhoord worden door de politie alsof je betrokken bent bij een moord of zo. Ze vroegen steeds maar weer of ik wist wie het kon zijn. Hoe zou ik dat nou moeten weten?’

‘Dus ze weten niet wie het is?’

‘Ik heb geen idee, maar ik denk het niet. Dan hadden ze daar toch niet zoveel

over gevraagd? Het is echt afschuwelijk. Hoe kan het dat ze dat nog niet weten? De politie heeft geen enkel nut tegenwoordig.'

'Heb je de dode gezien?'

'Ja. Of, nee, eigenlijk niet. Ik zag iets wat een gezicht zou kunnen zijn, maar ze hadden zoveel bedekt. Ik weet het niet. Ik denk dat het een man was.'

'Mama, ik zou je iets willen vragen. Het klinkt misschien een beetje gek, maar ik zou echt graag willen dat je eraan denkt. Je begrijpt wel, met mijn achtergrond zou het het beste zijn als...'

Hij onderbrak zichzelf. Schonk meer cola in. Het stroomde klokkend uit het blik.

'... Ik wil niet dat je de politie over mij vertelt. Vertel ze niet dat ik thuis ben gekomen. Vertel niet dat ik bij je heb gelogeed. Wil je me dat beloven?' Niklas keek Catharina in de ogen.

Ze zweeg. Staarde hem aan.